

A Magyar Tudományos Akadémia Kémiai Tudományok Osztályának ügyrendje

A Kémiai Tudományok Osztálya (a továbbiakban Osztály) ügyrendjét a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvény (MTAtv.), a Magyar Tudományos Akadémia Alapszabálya és az akadémiai Ügyrend alapján a következők szerint állapítja meg.

1. §

Az Osztály jogállása

- (1) A tudományos osztály a Magyar Tudományos Akadémiának egy tudományág vagy egymáshoz közel álló több tudományág képviselőit magában foglaló egysége, az Akadémia köztestületi struktúrájának alapegysége.
- (2) A tudományos osztályok számát és elnevezésüket az akadémiai Alapszabály rögzíti.
- (3) Az Osztály köztestületi működésével összefüggő titkársági és tudományszervezési feladatokat – az MTA Titkársága keretében és munkajogi függőségében az osztálytitkár látja el.

2. §

Az Osztály tagjai

- (1) Az Osztály tagjai az Osztály tudományterületén megválasztott akadémikusok és a nem akadémikus közgyűlési képviselők.
- (2) Az Akadémia köztestületi tagjai közül az Osztályhoz tartoznak:
 - a) azok a hazai akadémikusok, akiket akadémiai tagságra az Osztály javasolt, illetve jelölt;
 - b) azok az akadémikusok, akiket akadémiai tagságra több osztály javasolt, és megválasztásuk után az Osztályhoz történő csatlakozásról nyilatkoztak;
 - c) azok az akadémikusok, akik tudományterületet változtattak, és átsorolással kerültek az Osztályhoz;
 - d) azok a tiszteleti és külső tagok, akiket az Osztály jelölt a tagságra;
 - e) a köztestület azon nem akadémikus tagjai, akiket az Akadémia az Osztály javaslata alapján vett fel a köztestületi tagok jegyzékébe.
- (3) A hazai tudományos életben való részvétel akadályoztatását az akadémikus az írásban (levélben, e-mailben) az illetékes tudományos osztály elnökének köteles bejelenteni, megjelölve annak várható időtartamát.

- (4) A tudományos osztály munkáját közvetlenül segítő osztálytitkár figyelemmel kíséri az osztály tagjainak osztályüléseken és egyéb közfeladatok elvégzésében való részvételét. Tartós, hosszú idejű távolmaradás esetén erről tájékoztatja az Osztály elnökét.
- (5) Az Osztály elnökének feladata, hogy a távolmaradás lehetséges következményeire felhívja a tartósan passzív tag figyelmét írásban (levélben, e-mailben).
- (6) Az osztálytitkárság köteles a tiszteletdíj esetleges felfüggesztésére vonatkozó szabályok érvényesítése érdekében a tag által bejelentett, vagy az Osztály elnöke által hivatalból észlelt esetekben, az egy éven túl külföldön tartózkodónak minősített tag adatait az Akadémia illetékes szervezeti egységéhez továbbítani, a vonatkozó akadémiai szabályozások szerint.

3. §

Az Osztály tudományterületi illetékessége, feladat- és hatásköre

- (1) Az Osztály ellátja az Akadémia közfadataiból a tudományterületét érintő teendőket. Az Osztály önállóan, de a Közgyűlés határozatai, iránymutatásai szerint jár el, hozza meg döntéseit.
- (2) A tudományterületét érintő jelentős kérdésekben és a társadalmi élet átfogó problémáiban - saját elhatározásából vagy felkérésre - a tudományterületét érintő kérdésekben elvi állásfoglalást tehet, egyedi kérdésben véleményt nyilváníthat
- (3) Az Osztály általános alapfeladatait az akadémiai Alapszabály 39. §-a határozza meg.
- (4) Az Osztály a (3) bekezdésen túl az alábbi feladatokat látja el:
 - a) véleményt nyilvánít a Magyar Tudományos Akadémia köztestület működését meghatározó alapvető belső akadémiai szabályozásokról és az akadémiai közgyűlés napirendjére tűzött előterjesztésekről;
 - b) véleményt nyilvánít a tudományos kutatói tevékenységet végző kutatóhelyek munkájáról;
 - c) közreműködik a kutatást támogató pályázatok értékelésében;
 - d) figyelemmel kíséri, segíti és értékeli a tudományágban folyó tudományos tevékenységet, a hazai tudományosság számára rendszeresen tájékoztatást ad a tudományágban elért nemzetközileg kiemelkedő kutatási eredményekről;
 - e) részt vesz a Magyar Tudományos Akadémia kétévenként esedékes Országgyűlési beszámolójának és Kormánytájékoztatójának szakmai előkészítésében;
 - f) közreműködik a külön akadémiai szabályozásokban meghatározott, az akadémikusokkal, illetve az MTA doktoraival kapcsolatos szociális és jóléti ügyekben;
 - g) különös figyelmet fordít az egyetemekkel való együttműködésre, ezen belül elsősorban az egyetemi oktatásra és a doktori képzésre, valamint közös kutatásokat szervez;

- h) figyelemmel kíséri a tudományterületének köz- és felsőoktatásával kapcsolatos kérdéseket és ezekről szakértői állásfoglalást készít.
- (5) Az Osztály az alábbi tudományterületek (tudományszakok, tudományágak, ágazatok) tekintetében állapítja meg illetékességét:
- analitikai kémia
 - anyagtudomány
 - biomolekuláris kémia
 - elektrokémia
 - elméleti kémia
 - élelmiszertudomány
 - fizikai kémia
 - fotokémia
 - gyógyszerészeti tudományok
 - gyógyszerkémia
 - határfelületi- és kolloidkémia
 - kémiai informatika
 - környezeti kémia
 - makromolekuláris kémia
 - műszaki kémia
 - nukleáris kémia
 - reakciókinetika
 - szerkezeti kémia
 - szerves kémia
 - szervetlen kémia,
- valamint az összes itt felsorolt tudományterület technológiai vonatkozásainak tekintetében.
- (6) Az Osztály tudományos bizottságot (doktori bizottságot) osztályközi tudományos bizottságot, állandó bizottságot és eseti bizottságot hozhat létre, működtethet és szüntethet meg.
- (7) Az Osztály külön doktori bizottságot hoz létre Kémia Doktori Bizottság néven. Az osztályügyrend 1. sz. melléklete tartalmazza a bizottság elnevezését, a 2. sz. melléklet pedig e bizottság és az Osztály doktori ügyekben való eljárásrendjét rögzíti.

4. §

A tudományos bizottságok és a tudományos bizottságok munkabizottságai

- (1) A tudományos bizottság az Osztály által létrehozott, egy-egy szakterületet képviselő, köztestületi tagságon alapuló bizottság, amely az MTAtv-ben, valamint az akadémiai Alapszabályban és Ügyrendben meghatározott feladatokat lát el. A doktori ügyekben történő eljárásra az Osztály külön Kémiai Doktori Bizottságot hoz létre.
- (2) A tudományos bizottságok tagjainak választása az Alapszabály 40. § (4) bekezdésében és az Ügyrend 27. § (3) bekezdésében, valamint 28. § (3) bekezdésében foglalt elvek szerint történik, titkosan, papíralapú vagy elektronikus szavazással. A szavazás módját az Asz. I. sz. mellékletének

5. §-a és az Ügyrend 24. § (18) bekezdése (a tudományos bizottsági tagok választására vonatkozó külön szabályok) szabályozza.

- (3) Az osztályközi tudományos bizottság az Osztály által létrehozott, szakterületeket összekapcsoló, köztestületi tagságon alapuló bizottság, amely az MTAtv-ben, valamint az akadémiai Alapszabályban és Ügyrendben meghatározott feladatokat lát el.
- (4) A tudományos bizottság önállóan, de a Közgyűlés és az Osztály határozatai, iránymutatásai figyelembevételével jár el, hozza meg döntéseit. Az Osztály tudományos bizottsága – saját kezdeményezésre vagy felkérésre – a tudományterületét érintő kérdésekben elvi állásfoglalást tesz, egyedi kérdésekben véleményt nyilvánít. A tudományos bizottságnak hivatalos, illetve közzétett dokumentumaiban mindenkor fel kell tüntetni azt, hogy melyik tudományos osztálynak a bizottsága.
- (5) A tudományos bizottság az Osztály felkérésére, véleményt nyilvánít a szakterületéhez tartozó tudományos kutatói tevékenységet végző kutatóhelyek tevékenységéről; véleményt nyilvánít a tudományos tevékenységet végző intézmények felkérésre történő értékelése során a szakterületébe tartozó eljárások esetében alkalmazandó elvi szempontok és az értékelés tartalmi elemeinek meghatározását illetően.
- (6) Az Akadémia rendes, levelező és külső tagjai megválasztásukat követően nyilatkozatuk alapján, valamint a nem akadémikus közgyűlési képviselők megválasztásukkal tagjaivá válnak azoknak a bizottságoknak, amelyek hatókörébe tudományos tevékenységük besorolható (a nem akadémikus közgyűlési képviselők annak a bizottságnak, amelynek köztestületi tagjai őket képviselőnek választották). A hazai akadémikus korlátlan számú tudományos bizottságnak lehet tagja, azonban szavazati joggal összesen legfeljebb három bizottságban (tudományos bizottság és osztályközi tudományos bizottság együttesen) rendelkezik, ide nem értve a doktori bizottságot. Tudományos bizottsági tagválasztásnál az akadémikus kizárólag egy bizottságban szavazhat; abban, amelyet ebből a célból előzetesen megjelölt. A bizottság többi tagját a szakterülethez tartozó köztestületi tagok választják meg. A tudományos bizottság tagjainak megbízatása három évre szól, és a tagok korlátlan alkalommal újraválaszthatók. Minden köztestületi tag egy tudományos bizottságba kerülhet be, ebben az egy bizottságban választhat és választható, és további egy osztályközi tudományos bizottságnak lehet tagja, választás útján az Asz. 40. § (4) bekezdés alapján.
- (7) A tudományos bizottság létszámát a tudományághoz tartozó köztestületi tagok számának figyelembevételével az Osztály határozza meg.
- (8) A Kémia Doktori Bizottság tagjai a tudományos bizottságok megválasztott elnökei, a Gyógyszerésztudományi Osztályközi Állandó Bizottság elnöke vagy társelnöke, továbbá azok a bizottsági tagok, akiket a bizottságok alakuló ülésükön az Osztály által meghatározott létszámkeretet betartva megválasztanak. A bizottsági tagok mindegyike jelölhet és jelölhető. A bizottságok egyidejűleg a Kémiai Doktori Bizottságba póttagot is választanak, aki huzamos hiányzás esetén a hiányzó bizottsági tag helyére léphet. A huzamos hiányzás időtartamát és a

póttag szavazati jogú tagként történő meghívását esetileg a Kémia Doktori Bizottság elnöke határozza meg.

- (9) A tudományos bizottság – szükség szerint szakértők részvételével – bizottsági ülésen tárgyalja meg szakterülete kérdéseit és eredményeit, valamint a bizottságot érintő közéleti, szervezeti és működési kérdéseket. A bizottsági ülés akkor határozatképes, ha a szavazati joggal bíró tagoknak több mint a fele jelen van. A bizottság ülésén (a távollévők közötti szavazás kivételével) a szavazásra jogosultak számából a tartósan külföldön tartózkodók számát és a 70 éven felülieket, ha nincsenek jelen, le kell vonni. A határozathozatal az ügyrend elfogadása és módosítása esetében a jelen lévő, szavazásra jogosultak kétharmados szótöbbségével, egyébként – az ügyrend eltérő rendelkezésének hiányában – a jelen lévő, szavazásra jogosultak egyszerű szótöbbségével történik. A bizottság ülésein részt vehetnek a bizottság által meghatározottak szerint állandó meghívottak, illetve amennyiben valamely, a bizottság által tárgyalt téma indokolja, adott napirendi pont tárgyalásán a bizottság felkérésére külső szakértők is részt vehetnek. A bizottsági ülés meghívóját az osztálytitkárságra is meg kell küldeni.
- (10) A tudományos bizottság és osztályközi tudományos bizottság tagjai hároméves időtartamra megválasztják a bizottság elnökét, elnökhelyettesét és titkárát. A megválasztott tisztségviselők mandátumuk lejártával egy alkalommal újraválaszthatók. Ha a tisztséget betöltő személy első ciklusa „tört”, azaz nem teljes hároméves a ciklus, akkor is csak egyszer választható újra.
- (11) A tudományos bizottságok bizottsági ügyrendben rögzítik működésük eljárási szabályait, az ügyrendet az Osztály hagyja jóvá. A bizottságok ügyrendjére az akadémiai Alapszabály és Ügyrend, illetve jelen osztályügyrend szabályai vonatkoznak, annak az akadémiai Alapszabály és Ügyrend és az osztályügyrend rendelkezéseivel összhangban kell lenni. A bizottsági ügyrendet, illetve annak megváltoztatását a bizottság határozatképes ülése fogadja el a jelenlévők legalább kétharmados szótöbbségével.
- (12) A tudományos bizottságok és munkabizottságok eltérő szabályozás hiányában jelen osztályügyrendben meghatározott rend szerint működnek, amennyiben a tudományos bizottság határozatával erről dönt
- (13) A tudományos osztály elnöke nem választható meg tudományos bizottság, osztályközi tudományos bizottság vagy doktori bizottság elnökének.
- (14) A bizottság elnöke hívja össze a bizottsági ülést, elnököl az ülésen, képviseli a bizottságot, beszámol a bizottságnak a két ülés között végzett tevékenységéről, megküldi a tudományos osztálynak a bizottsági ügyrendet és módosításait, tájékoztatja az Osztály elnökét a bizottság vagy az Osztály egésze szempontjából is jelentős tevékenységéről.
- (15) A bizottságok határozataikat megküldik az Osztálynak, munkájukról az Osztály részére éves beszámolót, az Osztály kérésére pedig összefoglaló/értékelő beszámolókat készítenek.
- (16) A tudományos bizottságok és munkabizottságok évente legalább 2 alkalommal ülést tartanak.
- (17) A tudományos bizottság munkáját az illetékes osztálytitkár segíti.

- (18) Az Osztály tudományos és osztályközi tudományos bizottságainak felsorolását az 1. sz. melléklet tartalmazza
- (19) A tudományos bizottság az Osztály jóváhagyásával munkabizottságot hozhat létre, működtethet és szüntethet meg. A munkabizottság munkájában külső köztestületi tagokat és nem köztestületi tagokat is bele lehet vonni.
- (20) Munkabizottság létrehozásának feltétele, hogy legalább 20 köztestületi tag fejezze ki azt a szándékát, hogy a munkabizottság munkájában rendszeresen részt kíván venni (az előbbiektől az osztály indokolt esetben eltérhet)
- (21) A munkabizottság létrehozásakor alapvetően az lehet tagja a munkabizottságnak, aki köztestületi tag, tudományos kutatással foglalkozik, és szakterülete átfed a munkabizottságéval.
- (22) Egy köztestületi tag két munkabizottságnak is tagja lehet, és a munkabizottságot érintő kérdésekben mindkét munkabizottságban szavazati joggal rendelkezik.
- (23) A munkabizottság tagjai megválasztják a munkabizottság elnökét, valamint az elnök javaslatára a bizottság titkárát 3 évre. A megválasztott tisztségviselők megbízatásuk lejártával, egy alkalommal újraválaszthatók. Ha a tisztséget betöltő személy első ciklusa „tört”, azaz nem teljes hároméves a ciklus, akkor is csak egyszer választható újra.

5. §

Doktori bizottság

- (1) A doktori ügyek tárgyalására az Osztály Kémiai Doktori Bizottságot hoz létre. A Kémiai Doktori Bizottság jogállására és eljárásrendjére – amennyiben az akadémiai Alapszabály és Ügyrend vagy a Doktori Szabályzat másként nem rendelkezik – a tudományos bizottságokra vonatkozó szabályok irányadók azzal, hogy az akadémiai Ügyrend 27. § (3) bekezdése szerinti összeférhetetlenség a doktori bizottság vonatkozásában nem alkalmazandó. A tudományos bizottságoknak a doktori ügyekben való eljárása és a doktori bizottságok működésére vonatkozó részletes szabályokat - az MTAtv., az Alapszabály és az Ügyrend rendelkezéseivel összhangban – a Doktori Szabályzat állapítja meg.
- (2) Az osztályügyrend 1. sz. melléklete tartalmazza a Kémiai Doktori Bizottság elnevezését, a 2. sz. melléklet pedig a bizottság és az Osztály doktori ügyekben való eljárásrendjét rögzíti.

6. §

Állandó és eseti bizottságok

- (1) Az állandó bizottság és az osztályközi állandó bizottság az Osztály által meghatározott feladat ellátására létrehozott olyan bizottság, amely alapvetően nem a köztestületi tagságon alapul. Az állandó bizottság és az osztályközi állandó bizottság doktori ügyekben nem járhat el. Állandó és osztályközi állandó bizottság nem hozható létre olyan feladatok ellátására, amelyek kifejezetten tudományos bizottság (doktori bizottság) vagy osztályközi tudományos bizottsághatáskörébe tartoznak. Az állandó bizottság és az osztályközi állandó bizottság tagjait a tudományos osztályok szavazati jogú tagjai jelölik és választják.
- (2) Az Osztály állandó bizottságainak és osztályközi állandó bizottságainak felsorolását az 1. melléklet tartalmazza.
- (3) A tudományos osztály meghatározott feladatra (előre meghatározott időtartamra) eseti bizottságot is létrehozhat. Az eseti bizottság nem köztestületi tagságon alapul. Eseti bizottság nem hozható létre a tudományos bizottság, doktori bizottság, osztályközi állandó bizottság hatáskörébe tartozó feladatra.

7. §

Az osztályülés

- (1) Az Osztály osztályülésen tárgyalja meg a tudományág kérdéseit és eredményeit, valamint az Osztályt érintő közéleti, szervezeti és működési kérdéseket.
- (2) Az Osztály általában havonta, de legalább negyedévenként ülést tart (rendes osztályülés). A rendes osztályülést az osztályelnök hívja össze, napirendjére javaslatot tesz, amelyet az osztály nyílt szavazással fogad el. Az osztályelnök készíti elő és vezeti le az ülést. Az ülés időpontját legalább három héttel az ülés előtt ki kell tűzni és arról az ülés résztvevőit a kitűzött időpont előtt legalább két héttel tájékoztatni kell. Az ülésen megtárgyalandó ügyek írásos anyagait legalább nyolc nappal az ülés előtt ki kell küldeni.
- (3) Rendes osztályülésen kell dönteni minden olyan kérdésben, amely az osztály gondozásába tartozó tudományterületek helyzetének megítélése, fejlődésének meghatározásának szempontjából fontos, valamint a kizárólag az osztályülés hatáskörébe tartozó főbb kérdésekben.
- (4) Rendkívüli osztályülést kell összehívni, ha ezt az osztály szavazati jogú tagjainak legalább 20%-a írásban indítványozza. A rendkívüli osztályülés napirendjét az osztályelnök az összehívást kezdeményező tagok kérésének alapulvételével állapítja meg.
- (5) Az osztályülésre meg kell hívni az Akadémia elnökét, főtitkárát és főtitkárhelyettesét, valamint tudományterületileg illetékes alelnökét. A doktori ügyeket tárgyaló osztályülésekre az illetékes tudományos bizottság, osztályközi tudományos bizottság vagy doktori bizottság képviselőit meg kell hívni. Az osztályülésről értesítést kapnak az MTA Titkárságának illetékes szervezeti egységei.
- (6) Az osztályülés kizárólagos hatáskörét az Asz 39 § (4) bekezdése állapítja meg. A 39 § (4) bekezdésében kizárólagosan az osztályülés hatáskörébe utalt ügyek tárgyalása, és az arról való

döntés meghozatala nem delegálható az osztály tagjához, tisztségviselőjéhez vagy bármely más személyhez, testülethez.

- (7) A hazai akadémikusok és a nem akadémikus közgyűlési képviselők szavazati joggal vesznek részt az Osztály munkájában azzal, hogy az Akadémia tagjainak jelölésében csak a hazai akadémikusok vesznek részt, az osztályokon doktori eljárásokban pedig csak a hazai akadémikusok és az MTA doktora címmel rendelkező nem akadémikus közgyűlési képviselők szavazhatnak.
- (8) Azok a nem akadémikus köztestületi tagok, akik nem közgyűlési képviselők, az osztályelnök felkérésére részt vállalhatnak az Osztály feladataiban, és részt vehetnek azokon a rendezvényeken, amelyeket az Osztály szervez.
- (9) Az Osztály munkájában tanácskozási joggal vesznek részt az Osztályhoz tartozó külső és tiszteleti tagok, valamint a tudományos bizottságok elnökei. Számukra az Osztály a programjairól értesítést (meghívót) küld.
- (10) Az osztály az alábbi formákban ülésezik:
 - a) az Osztály hazai akadémikusainak zárt osztályülése;
 - b) az Osztály szavazati joggal rendelkező tagjainak (hazai akadémikusok és nem akadémikus közgyűlési képviselők) zárt osztályülése;
 - c) az Osztály szavazati és tanácskozási jogú tagjainak (hazai akadémikusok; nem akadémikus közgyűlési képviselők; külső és tiszteleti tagok; az Osztály tudományos bizottságainak elnökei) ülése;
 - d) korlátozottan nyílt osztályülés: osztályhoz tartozó köztestületi tagok részvételével zájlóosztályülés;
 - e) nyílt osztályülés: az osztály által meghatározottak szerint széles körben nyílt osztályülés.
- (11) Az Osztály ülésein részt vehetnek az Osztály által meghatározottak szerint állandó meghívottak, illetve amennyiben valamely, az Osztály által tárgyalt téma indokolja, adott napirendi pont tárgyalásán az Osztály felkérésére külső szakértők is részt vehetnek.
- (12) Az Osztály az akadémikusi tagjelöléssel és választással kapcsolatban az MTAtv-ben, az akadémiai Alapszabályban és Ügyrendben, továbbá az Akadémikussá választás eljárási szabályai című dokumentumban foglaltak szerint jár el.
- (13) Az Osztály a doktori ügyekkel kapcsolatban az MTAtv-ben, az akadémiai Alapszabályban és Ügyrendben, a Doktori Szabályzatban, valamint a Doktori Tanács Eljárási Szabályzatában és Ügyrendjében, valamint a jelen Ügyrend 2. sz. mellékletében foglaltak szerint jár el.
- (14) Az osztályülésről az osztálytitkár emlékeztetőt készít. Az emlékeztetőt az osztályelnök által a szavazati jogú tagok közül felkért hitelesítők hitelesítik. Az emlékeztető a következő osztályülés

tájékoztató anyagának része. Az osztályülésekről készített emlékeztetőket dátummal kell ellátni, nyilvántartani és megőrizni az MTA iktatási szabályai szerint.

- (15) Azon, az Osztály hatáskörébe tartozó ügyekben, amelyek sürgősségükre tekintettel nem vihetők az Osztály elé, az osztályelnök a szakmailag érdekelt, bevonható és elérhető osztálytagokkal való konzultáció után személyesen dönthet. A döntésről az Osztályt a legközelebbi osztályülésen tájékoztatni köteles. E lehetőség nem terjed ki az Alapszabály 39. § (4) bekezdésben felsorolt, kizárólagosan az Osztály, mint testület hatáskörbe tartozó ügyekre.

8. §

Az osztályelnök, az osztályelnök-helyettes

- (1) Az Osztály a hazai akadémikus tagjai közül három évre osztályelnököt és osztályelnök-helyettes(ek)e)t választ. A megbíztatás idejének lejártával a tisztséget betöltők egy alkalommal újraválaszthatók, ugyanazt a tisztséget egy személy összesen kétszer töltheti be. Ha a tisztséget betöltő személy ciklusa „tört”, azaz nem teljes hároméves ciklus, akkor is csak egyszer választható újra.
- (2) Az osztályelnök képviseli a tudományos osztályt, összehívja és vezeti az osztályüléseket, összehangolja az osztályhoz tartozó tudományos bizottságok, osztályközi tudományos bizottságok és állandó bizottságok munkáját, beszámol az osztálynak az elnökségi ülések napirendjére kerülő kérdésekről és az Elnökség határozatairól, valamint a két osztályülés között megtett intézkedésekről, önálló döntési jogkört gyakorol a 7. § (14) bekezdésben meghatározott módon, megküldi jóváhagyásra az Elnökségnek az osztályügyrendet, illetőleg annak módosításait, tájékoztatja az Akadémia elnökét vagy illetékes alelnökét az osztálynak a más osztályok vagy az Akadémia egésze szempontjából is jelentős tevékenységéről és állásfoglalásairól, jegyzi a 3. § (2) bekezdésben meghatározott módon az Osztálynak a tudományterületet érintő kérdésekben tett elvi állásfoglalását, egyedi kérdésekben történő véleménynyilvánítását. Az állásfoglalások közzététele során az akadémiai Alapszabály 3. §-ban szabályozottak szerint kell eljárni. Az osztályelnök az Osztály munkáját közvetlenül segítő osztálytitkár számára a tudományos osztály köztestületi működésével kapcsolatosan konkrét nyilvántartási és ügyintézési feladatokat ad. Az osztálytitkár kinevezése és felmentése az osztályelnök véleményének előzetes kikérésével történik.
- (3) Az osztályelnök a (2) bekezdésben meghatározott képviseleti jogkörében ellátott feladatok végrehajtásáról az Osztálynak tájékoztatást ad.
- (4) Az Osztály elnökét távollétében az osztályelnök-helyettes(ek) helyettesíti(k). Az osztályülést az Osztály elnöke és helyettese távollétében az Osztály elnöke által az Osztály hazai akadémikusok közül felkért tagja vezeti.
- (5) Az osztályelnöki, osztályelnök-helyettesi tisztség akadémiai ciklus közben történt megüresedése esetén az Osztály új osztályelnököt, illetve osztályelnök-helyettest választ.

- (6) Az Osztálynak a jelen ügyrendben, az MTAtv-ben, az akadémiai Alapszabályban és Ügyrendben, valamint a további akadémiai szabályozásokban meghatározottak szerinti működéséért az Osztály elnöke felelős.

9. §

Döntéshozatal

- (1) Az Osztály döntéseit szavazással hozza; az így meghozott döntést sorszámmal és dátummal ellátott határozatba foglalja.
- (2) Az Osztály a tudományterületei szerinti illetékes szakmai (tudományos) kérdésekben véleményét sorszámmal és dátummal ellátott állásfoglalásban nyilvánítja ki.
- (3) Az Osztály testületi ülés keretében vagy távollévők közötti döntéshozatali (szavazási) rendjére az Alapszabály I. sz. mellélete 4. §-ában a döntéshozó testületek szavazási módjára foglaltak irányadók azzal, hogy az Osztályon (a távollévők közötti szavazás kivételével) a szavazásra jogosultak számából a tartósan külföldön tartózkodók számát és a 70 éven felülieket, ha nincsenek jelen, le kell vonni.
- (4) Az Osztály az akadémikusi tagjelölés során az MTAtv-ben, az akadémiai Alapszabályban és Ügyrendben, továbbá „Az akadémikusválasztás eljárási szabályai” című dokumentumban foglaltak szerint jár el. Az akadémikusjelölés a levelező, rendes, külső és tiszteleti tagjelöltekre mind *támogató*, mind *rangsoroló szavazással* történik. Az osztály hazai akadémikusai zárt ülésen titkos szavazással döntenek a tagjelöltek támogatásáról és sorrendjéről. A közös akadémiai jelölőlistára csak azok a tagjelöltek kerülnek fel, akik a támogató szavazásban részt vevő szavazásra jogosultak több mint felének támogató szavazatát megszerezték. A támogatást és a sorrendet az alábbiakban leírt eljárással, titkos szavazás útján állapítják meg. A rendes tagságra jelöltek támogatásáról és sorrendjéről döntő szavazás(ok)ban csak a rendes tagok vesznek részt.

A *támogató szavazásnál* az egyes jelöltekre csak igen vagy nem szavazatot lehet leadni. Minden szavazó mindegyik jelöltre szavazhat. Azok a jelöltek lesznek támogatott jelöltek, akikre a szavazásra jogosult jelenlévők több mint fele igennel szavaz. (Asz. melléklet 4. § (6a) bekezdés)). Ezt követően a támogatott jelölteket az osztály titkos, *rangsoroló IRV szavazással* (MTA Alapszabály és Ügyrend 1. Függelék 2. Pontja szerint, l. alább) rangsorolja. Ha a szavazatok összesítésekor két vagy több jelölt rangsorbeli helye azonos, az e jelöltek közötti rangsorról újra kell szavazni az IRV módszerrel.

Instant runoff voting (IRV). Minden szavazó kialakítja saját sorrendjét, egyessel jelölve az általa első helyen támogatott javaslatot, kettessel jelölve a sorban második javaslat támogatását, és így tovább. Érvénytelen az a szavazólap, amelyen valamelyik jelölt nem kap sorszámot, illetve két vagy több jelölt azonos sorszámot kap.

Az első helyezett kiválasztása. Ha egy javaslat első helyezettként megkapta a szavazatok több mint 50%-át, akkor az eredmény-sorrendben az első helyre kerül. Amennyiben egy javaslat sem kapott ennyi szavazatot, akkor a legkevesebb első helyes szavazatot kapott javaslatot és valamennyi olyan javaslatot, amely nem kapott első helyes szavazatot, kihagyják az összes szavazólapról. A szavazólapokon a kihagyotta(ka)t követő sorszámu javaslatok sorszáma eggyel csökken (előbbre lépnek). Ezt követően megvizsgálják, hogy az egyes javaslatok hány

szavazatot kaptak első helyezettként. A fentieket addig folytatják, amíg valamely javaslat megkapja az első helyre érkezett javaslatok több mint 50%-át. Ez a javaslat az első helyezett.

A teljes sorrend meghatározása. Az eredeti, azaz az előző lépések végrehajtása előtti szavazólapokon az összes választható közül kihúzzák a fent meghatározott első helyezettet; az őt követő sorszámú javaslatok sorszáma eggyel csökken. Alkalmazva „az első helyezett kiválasztása” fenti módszerét meghatározzák a második helyezettet. Minden eredeti szavazólapról, az összes rangsorolt közül kihúzzák a fent meghatározott első és második helyezettet, majd ismétlik a fenti lépéseket, mindaddig, amíg az összes javaslatot sorba nem rakták. Előfordulhat, hogy két vagy több javaslat azonos számú szavazatot kap. Ekkor az azonos számú szavazatú javaslatokról (vita után) az IRV módszerrel újra kell szavazni.

A szavazás módját (jelenléti szavazás esetén, papír alapon, vagy az MTA elektronikus szavazási rendszerében) az osztályelnök határozza meg, ajánlott azonban a tagjelölés személyes jelenléttel történő lebonyolítása. Az osztály azokat a jelölteket terjeszti fel levelező, rendes, külső, ill. tiszteleti tagságra, akik az akadémikusjelölés támogató szavazásánál a leadott szavazatok felénél több „igen” (támogató) szavazatot szereztek, mégpedig a rangsoroló szavazás eredményének sorrendjében.

10. §

Díjak

Az Osztály által kezelt díjakat a jelen ügyrend 3. sz. melléklete tartalmazza.

11. §

Folyóiratok

Az Osztálynak nincs saját folyóirata, de kiemelten támogatja az Osztályon képviselt tudományágak legfőbb folyóiratait, és lehetőség szerint támogat ide tartozó további szakfolyóiratokat is.

12. §

Honlap

- (1) Az Osztály internetes honlapot üzemeltet.
- (2) A honlapnak a szélesebb nyilvánosságnak szánt része tartalmaz adatokat az Osztályról (például a tagok névsorát, közgyűlési képviselők adatait; díjait, díjazottjainak névsorát, könyv- és folyóiratkiadására vonatkozó, ill. történeti adatokat, kutatócsoportjait, képviselőit különböző tudományos szervezetekben, köztestületének adatait stb.), az egész Osztály számára hasznos információkat (magasabb szintű szabályzatok, rendezvények stb.), az Osztály által elfogadott

dokumentumokat (ügyrendek), az Osztály és a bizottságok emlékeztetőinek nyilvános részét, illetve kitöltendő űrlapokat (ezek díj javaslatra, egyéni kiküldetésre, külföldi vendég fogadására, a köztestületbe történő belépésre, pályázat elbírálására stb. vonatkoznak).

- (3) A honlap korlátozott hozzáférésű része (a továbbiakban KOHO) jelszóval védett, csak az osztálytagok és az osztálytitkár számára elérhető. Ide kerülnek fel az osztályülések anyagai (emlékeztetők, javaslatok, doktori ügyek anyagai stb.) legalább nyolc nappal az ülés előtt, amiről egyidejűleg az osztálytagok elektronikus postán értesítést kapnak.
- (4) A honlapot az osztályelnök irányítása mellett az osztálytitkár kezeli, aki kizárólagos feltöltési joggal rendelkezik. Az Osztály nyilvános honlapjának kezelése az Akadémia Alapszabálya és kommunikációs szabályzata előírásainak megfelelően történik. Mind a nyilvános részt, mind a KOHO-t mindenki más csak olvasásra, letöltésre használhatja.
- (5) Az Osztály a honlap tartalmi működtetésére szerkesztőbizottságot létesíthet.

13. §

Kommunikáció

- (1) Az osztályülések közötti időszakban az osztálytagokkal való kommunikáció elsősorban elektronikus levelezés útján zajlik, a jelen ügyrendekben és a vonatkozó további akadémiai szabályozásokban előírt határidők betartásával.
- (2) Az Osztály tagjai az (1) bekezdés szerint elektronikus úton kapják meg az osztályülésre szóló, a napirendet tartalmazó meghívót, és az ülés anyagain (esetleg csak a KOHO-ban található mellékletre való hivatkozással). A doktori ügyekben keletkező anyagok kiküldéséről az Akadémia Doktori Szabályzata, a Doktori Tanács Eljárási Szabályzata és Ügyrendje, valamint jelen ügyrend 2. sz. melléklete rendelkezik.
- (3) Minden osztálytag kérheti nyomtatásban – akár esetenként is – az ülésekről készült kizárólag elektronikus úton hozzáférhető dokumentumokat, kivéve a doktori pályázatoknak a pályázó által benyújtott anyagain, amelyek megtekintéséről az Akadémia Doktori Szabályzata, a Doktori Tanács Eljárási Szabályzata és Ügyrendje, valamint jelen ügyrend 2. sz. melléklete rendelkezik.

Jelen Ügyrendet az Osztály 2024. 03.19-én tartott ülésén, a 26./2024. (III.19) sz. határozatával fogadta el, amellyel hatályát veszti az Osztály 2012. június 26-án elfogadott Ügyrendje.

Az Ügyrendet a Magyar Tudományos Akadémia Elnöksége 2024.04.16-án tartott ülésén, 34/2024. (IV. 16.) számú határozatával hagyta jóvá. Az Ügyrend 2024. május 1-én lép hatályba.

A KÉMIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA ÁLTAL LÉTREHOZOTT ÉS MŰKÖDTETETT BIZOTTSÁGOK

Tudományos bizottságok (a bizottságok választott taglétszáma az ASZ. 40.§ (4) és az Ü.28.§ (3) bekezdése alapján meghatározva, az akadémikus és közgyűlési képviselők nélkül):

- Analitikai és Környezeti Kémiai Tudományos Bizottság (engedélyezett maximális létszáma: 28)
- Élelmiszer-tudományi Bizottság (engedélyezett maximális létszáma: 20.)
- Fizikai Kémiai Tudományos Bizottság (engedélyezett maximális létszáma:24)
- Műszaki Kémiai Tudományos Bizottság (engedélyezett maximális létszáma: 21)
- Radiokémiai Tudományos Bizottság (engedélyezett maximális létszáma:22)
- Szerves és Biomolekuláris Kémiai Tudományos Bizottság (engedélyezett maximális létszáma:30)
- Szervetlen Kémiai és Anyagtudományi Tudományos Bizottság (engedélyezett maximális létszáma: 23)

Osztályközi tudományos bizottságok:

- Tudomány- és Technikatörténeti Osztályközi Tudományos Bizottság

Osztályközi állandó bizottságok:

- a. Hidrológiai Osztályközi Bizottság (KTO delegált 1 fő)
- b. Gyógyszerésztudományi Osztályközi Állandó Bizottság (az Orvosi Tudományok Osztályával közös, ciklusonként váltott felügyelettel, KTO delegált 17 fő)
- c. Magyar Nyelvi Osztályközi Állandó Bizottság (KTO delegált 1 fő)

Doktori bizottság:

- Kémiai Doktori Bizottság (engedélyezett létszáma: 28)

A Kémia Doktori Bizottság működését a 2 sz. melléklet szabályozza. Az Osztály többi tudományos bizottsága doktori ügyeket nem tárgyal.

**AZ MTA KÉMIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYÁNAK AZ MTA DOKTORA
TUDOMÁNYOS CÍM MEGSZERZÉSÉÉRT INDÍTOTT ELJÁRÁSBAN VALÓ
KÖZREMŰKÖDÉSÉRŐL**

Ezt az Ügyrendet a Magyar Tudományos Akadémiáról szóló 1994. évi XL. törvénnyel, a Magyar Tudományos Akadémia (a továbbiakban: MTA) Alapszabályával és Ügyrendjével, az MTA Doktori Szabályzatával (az MTA Közgyűlése 2018. május 7-én fogadta el, hatályba lépett 2018. május 8-án), valamint Doktori Tanácsának Eljárási Szabályzatával és Ügyrendjével együtt kell alkalmazni.

I.

Eljárási szabályok

A doktori ügyekben eljáró és közreműködő testületek és személyek

(D. Sz. II. fejezet 7., 13., 14. §)

1. §

- (1) Az MTA doktora tudományos cím megszerzéséért indított eljárásban (a továbbiakban: doktori eljárás) testületként jár el az MTA Kémiai Tudományok Osztálya (a továbbiakban: osztály) és az osztály Kémiai Doktori Bizottsága (a továbbiakban: bizottság).
- (2) A bizottságot az osztály tudományos bizottságainak küldöttei alkotják. A tudományos bizottságok megalakulásukkor, illetve újjáalakulásukkor az osztály által meghatározott számú küldöttet (tagot) választanak a Kémiai Doktori Bizottságba. A bizottság tagja csak akadémikus, illetve MTA/tudomány doktora címmel rendelkező személy lehet. A tudományos bizottságok engedélyezett küldötteinek száma:
 - Analitikai és Környezeti Kémiai Tudományos Bizottság: 5 fő
 - Élelmiszer-tudományi Bizottság: 2 fő
 - Fizikai-kémiai Tudományos Bizottság: 5 fő
 - Műszaki Kémiai Tudományos Bizottság: 2 fő
 - Radiokémiai Tudományos Bizottság: 2 fő
 - Szerves és Biomolekuláris Kémiai Tudományos Bizottság: 5 fő
 - Szervetlen Kémiai és Anyagtudományi Bizottság: 5 fő
 - Gyógyszerésztudományi Osztályközi Állandó Bizottság: 2 fő.A bizottság saját tagjai közül a tudományos osztály javaslata alapján választja meg elnökét, társelnökét és titkárát.
- (3) A doktori eljárásban a jelen Ügyrendben, illetve a vonatkozó akadémiai szabályozásokban külön meghatározott esetekben saját hatáskörében járhat el az osztály elnöke, a bizottság elnöke, és az előterjesztők.
- (4) A doktori eljárásnak az osztályt érintő szakaszában az eljárással kapcsolatos szervezési és végrehajtási feladatokat az osztály titkársági szakreferense (osztálytitkár) – az MTA Doktori Tanácsa (a továbbiakban: Doktori Tanács) Titkárságával együttműködve – látja el.
- (5) A bizottságnak döntéshozatali jogköre van elnökének, társelnökének és titkárának megválasztásában.

- (6) A bizottság feladatai:

- a doktori eljárásban a jelölt doktori habitusának vizsgálata és javaslattevél a bírálóbizottság tagjaira és tisztségviselőire;
- javaslatot tesz az osztálynak a doktori kérelem szempontjából a tudomány-részterületi illetékességről,
- javaslatot tesz az osztálynak a doktori mű formai alkalmasságáról,
- javaslatot tesz a kérelmező doktori cím elnyerésére való alkalmasságának, tudományos munkásságának megfelelőségéről,
- javaslatot tesz az osztálynak arról, hogy a doktori eljárás lefolytatható-e rövid értekezés alapján,
- az osztályügyrend doktori eljárásokra vonatkozó részeinek véleményezése, különös tekintettel a minimumkövetelmények meghatározására;
- a Doktori Szabályzatnak, valamint a doktori eljárásban irányadó egyéb akadémiai rendelkezéseknek a figyelemmel kísérése, javaslattevél az illetékes akadémiai testületek részére;
- eseti bizottság létrehozása;
- állásfoglalás rövid értekezésen alapuló doktori eljárás engedélyezésére.

(7) A bizottság javaslattevéli jogkörébe tartozó ügyek:

- a Kémiai Doktori Bizottság ügyrendjének tervezetére, illetve módosítására irányuló javaslattevél;
- az MTA doktora tudományos címmel kapcsolatos jogi szabályozás tervezete.

Az eljárás megindítása (D. Sz. III. fejezet 24., 29. §)

2. §

- (1) Az osztály doktori ügyben a Doktori Tanács elnökének az osztály elnökéhez címzett megkeresésére jár el. A megkereséshez a kérelmező által benyújtott valamennyi iratot (a továbbiakban: iratok) köztük az osztály által jóváhagyott minta szerinti kérdőívet (a továbbiakban: kérdőív, lásd a Kémiai Tudományok Osztályának doktori követelményrendszere, 3. sz. adatlap) a Doktori Tanács Titkársága küldi meg az osztálynak, és biztosítja a kérelmező elektronikus úton beküldött irataihoz való hozzáférést.
- (2) A kérelmező által a Doktori Tanácsnak benyújtandó dokumentumok felsorolását a Kémiai Tudományok Osztályának követelményrendszere tartalmazza.
- (3) A doktori mű idegen nyelven – az angol nyelvű doktori művet kivéve - a Kémiai Tudományok Osztálya egyedi előzetes engedélye alapján nyújtható be. Az angol nyelvű doktori mű erre vonatkozó kérelem nélkül és az Osztály külön előzetes engedélye nélkül benyújtható.

Illetékesség (D. Sz. 29–31. §)

3. §

- (1) Az osztály elnöke a Doktori Tanács elnökének megkeresését – a beérkezésétől számított 15 napon belül – megvizsgálja abból a szempontból, hogy az eljárás lefolytatására az osztály tudományág szerint illetékes-e. Inter- és multidiszciplináris pályázat esetén az osztály határideje 30 nap.
- (2) Az illetékesség vizsgálata során a D. Sz. rendelkezéseit (29–31. §) kell alkalmazni.
- (3) Ha az osztály elnöke megállapítja az osztály illetékességét az eljárásra, az iratokat megküldi a Kémiai Doktori Bizottság elnökének.

4. §

- (1) A Kémiai Doktori Bizottság nevében a bizottság elnöke az iratok kézhezvételétől számított 15 napon belül nyilatkozik a bizottság illetékességéről a D.Sz. 30. §. (1) és (3) bekezdése szerint (amennyiben a bizottság illetékesnek tartja magát, elindítja a doktori habitusvizsgálati eljárást; ha illetékességének hiányát állapítja meg, a kérelmet visszaküldi az osztálynak). E határidő elteltével – ha a bizottság elnöke más irányú nyilatkozatot nem tesz – a bizottságot illetékesnek kell tekinteni az eljárás lefolytatásának előkészítésére.
- (2) Az osztály elnöke a habitusvizsgálati illetékességről szóló nyilatkozatát megküldi a Doktori Tanács elnökének (D.Sz. 30. §. (4)).
- (3) Ha a bizottság az illetékességének hiányát állapítja meg, állásfoglalását érdemi indoklással köteles ellátni.
- (4) Inter- és multidiszciplináris pályázat esetén az illetékességre vonatkozó alapelveket, döntéseket és nyilatkozatokat a D.Sz.16. és 30. §. szabályozza.

A Kémiai Doktori Bizottság feladatai

(D. Sz. 14., 15., 33. §)

5. §

- (1) A bizottság az osztály elnökének megbízása alapján jár el, és látja el a D. Sz. 14. és 15. § (1), (2) és (3) bekezdésében meghatározott feladatokat. A bizottság a doktori kérelemben foglaltak vizsgálatát az iratok beérkezésétől számított 90 napon belül folytatja le. Ezen időtartamból az előterjesztőknek 45 nap áll rendelkezésükre előterjesztésük elkészítésére. A bizottság érdemi állásfoglalását a fenti határidőn belül írásban közli az osztállyal.
- (2) A benyújtott pályázati anyagot vizsgáló előterjesztők és a bizottság feladata az adatok helyességének ellenőrzése. A bizottság feladata a tudományometriai szempontokat is figyelembe vevő komplex habitusvizsgálat lefolytatása.

A Kémiai Doktori Bizottság eljárása

(D. Sz. 14., 15., 17–19., 21., 33. §)

6. §

- (1) A doktori eljárásban a kérelmező tudományos tevékenységének vizsgálatát és a vizsgálat eredményét az ügyben eljáró testületek számára (a bírálóbizottság előtt lefolytatandó nyilvános vita kivételével) az előterjesztők mutatják be. A tudományos bizottság elnöke az iratokat – az előterjesztés elkészítése érdekében – két szakértőnek (előterjesztők) adja át, akik lehetőség szerint

a bizottság tagjai. Amennyiben a bizottságnak nincs megfelelő szakértelemmel rendelkező tagja, illetve összeférhetetlenség esetén a habitusvizsgálatra külső szakértő is felkérhető. Az előterjesztők előterjesztésüket a kérelmező tudományos munkásságáról, az eljárás lefolytatásának lehetőségéről (D. Sz. 24. §) és a lehetséges hivatalos bírálókról, valamint a bírálóbizottságról egymástól függetlenül, írásban nyújtják be a bizottságnak. Rövid értekezés benyújtása esetén a kérelmező korábbi tudományos teljesítményét publikációi alapján elemzik és nyilatkoznak, hogy a beadott mű alapján lefolytatható-e az eljárás.

- (2) A habitusvizsgálóknak a kérelmező által kitöltött kérdőív, a publikációs jegyzék, a hivatkozások jegyzéke adatait tételesen ellenőrizniük és értékelniük kell az alábbi szempontok alapján:

- a) Publikációs tevékenység (0–5 pont)

SCI-közlemények, könyvek, könyvfejezetek száma, frakcionált dolgozatszám, levelező, illetve egyszerzős közlemény, hatástényezők.

- b) Publikációk hatása (0–5 pont)

Idézetszám, frakcionált idézettség, szövegkörnyezeti hivatkozások.

- c) Alkalmasság önálló kutatási/alkotói tevékenységre (0–5 pont)

Kutatási témavezetés, pályázati témák vezetése, alkotó oktatási tevékenység kifejtése, részvétel nemzetközi kutatási projektben, vendégkutatói/vendégoktatói felkérés, meghatározó szerep szabadalomban/műszaki fejlesztésben.

- d) Tudományos közéleti tevékenység (0–2 pont)

Részvétel kutatói utánpótlás-nevelésben, tudományos nemzetközi és hazai fórumokon betöltött tisztség, bírálati tevékenység, tudományos kitüntetések, kutatási ösztöndíjak, konferenciaszervezés.

- e) Összbenyomás a pályázó habitusáról (0–6 pont)

Az előterjesztő, illetve bizottsági tag összbenyomása a pályázó tudományos tevékenységéről, illetve habitusáról.

A fenti szempontok szerinti értékelés összesített maximális pontszáma: 23.

Az előterjesztők e szempontokat egyenként vizsgálják. Minden esetben szöveges elemzést nyújtanak a jelölt teljesítményéről, nyilatkoznak arról, hogy az megfelel-e a tudományos bizottság doktori követelményrendszerének. Végül az értékelést összegezve nyilatkoznak arról, hogy támogatják-e a doktori eljárás elindítását.

- (3) A bizottság valamennyi tagjának legalább 8 nappal az ülés előtt elektronikus formában vagy papíralapon meg kell küldeni a kérelmező tudományos munkásságának összefoglalását, publikációs jegyzékét, hivatkozási jegyzékét és a bizottsági előterjesztők írásos véleményét, valamint biztosítani kell számukra a kérelmező által elektronikusan benyújtott anyaghoz való hozzáférést is.

- (4) A habitusvizsgáló előterjesztőknek a bizottság ülésén személyesen részt kell venniük. Amennyiben egy előterjesztő egymás után kétszer nem jelenik meg személyesen a bizottság ülésén, új előterjesztőt kell kijelölni. Írásos véleményük beterjesztése nem elegendő a habitusvizsgálat lefolytatásához. A bizottság a habitusvizsgálati véleményeket érdemben tárgyalja, és különösen a következő kérdésekben foglal egymástól elkülönítve állást:

- a) Tudományos munkássága és sikeres véde alapján adományozható-e a kérelmezőnek doktori cím?

- b) A benyújtott doktori mű elbírálásra formailag alkalmas-e?

- c) A benyújtott mű tartalma megfelel-e a kérelmező által meghatározott tudományági aldiszciplínának (tudományszaknak)? Meghatározási véleményeltérés esetén az aldiszciplína szerinti besorolásról a bizottság dönt.

- d) Amennyiben a kérelmező rövid értekezést nyújtott be, a kérelmező tudományos munkája valóban olyan jelentősnek ítéltető-e, hogy az feljogosítja rövid értekezés benyújtására?

- e) A hivatalos bírálók és a bírálóbizottság javasolt személyi összetétele a következő: 3 bíráló, 2 tartalékbíráló, 1 bírálóbizottsági elnök, 1 tartalék elnök, 1 titkár, 1 tartalék titkár, 5 bírálóbizottsági tag, 2 tartalék tag.
- (5) A Kémiai Doktori Bizottság a benyújtott értekezés érdemi részletes vizsgálatát mellőzi; az értekezés tartalmával annyiban foglalkozik, hogy az értekezés elbírálásra formailag alkalmas vagy alkalmatlan-e. Ennek keretében nyilatkozik arról, hogy a benyújtott értekezés nem ugyanazon dolgozat-e, amelynek alapján a pályázó korábban PhD- vagy kandidátusi tudományos fokozatát szerezte. Nyilatkozik arról is, hogy az eljárás rövid értekezés alapján lefolytatható-e. Az a) és b) pontban foglaltak szerinti állásfoglalást indoklással kell ellátni.
- (6) A tudományos bizottság a kérelmező meghallgatását rendelheti el (D. Sz. 33. § (13) bekezdés), ha
- azt az előterjesztések tárgyalásakor szükségesnek tartja,
 - az az előterjesztések meghallgatása után szükségesnek látszik.
- (7) A doktori eljárásban a Kémiai Doktori Bizottság ülése akkor határozatképes (D. Sz. 14. § (4) bekezdés), ha az ülésen jelen van
- a) az ügy összes előterjesztője, továbbá a bizottság legalább 7 tagja
- b) a bizottság doktori eljárásban szavazati joggal rendelkező tagjainak legalább a fele azzal a kikötéssel, hogy a szavazásra jogosultak számából le kell vonni azokat a tagokat, akikkel szemben az eljárásban elfogultság vagy összeférhetetlenség áll fenn.
- (8) A Kémiai Doktori Bizottság az előterjesztők előzetesen írásban benyújtott véleménye ismeretében tárgyalhatja az ügyet. A bizottság álláspontjának kialakítását szolgáló ülésen a bizottság valamennyi, de legalább hétagja részt vesz, a D. Sz. 21. § figyelembevételével, azonban csak a D. Sz. 14. §-ának (4) bekezdésében megjelöltek szavaznak. A távollévők esetében elektronikus szavazás a doktori eljárás bizottsági időszakában nem alkalmazható. A Kémiai Doktori Bizottság
- a doktori habitusról és a habitusvizsgálat alapján a doktori mű bírálati eljárásra bocsátásáról 1–5 pontos rendszerű szavazással alakítja ki véleményét. A szavazás eredménye akkor pozitív, ha a pontok száma meghaladja a szavazásban részt vevők által adható legnagyobb összesített pontszám 70%-át.
 - a rövid értekezés alapján lefolytatható eljárás engedélyezéséről, valamint a többi kérdésben „igen/nem” szavazatokkal dönt, a tartózkodás ez esetben sem lehetséges. Érvényes döntéshez a titkos szavazásban részt vevők 50 százalékot meghaladó egynemű szavazata szükséges.
- (9) A Kémiai Doktori Bizottság nyílt szavazással („igen/nem”) dönt ügyrendi és eljárási kérdésekről, a hivatalos bírálókról, valamint a bírálóbizottság személyi összetételéről szóló javaslatról. Ha a bizottság egy szavazati jogú tagja titkos szavazást kér, azt el kell rendelni.
- (10) Az állásfoglalást akkor lehet teljesnek tekinteni, ha mind a (8) bekezdésben részletezett titkos, mind pedig a (9) bekezdésben részletezett, a hivatalos bírálókról, valamint a bírálóbizottság személyi összetételéről szóló nyílt szavazás ugyanazon a bizottsági ülésen érvényesen lezajlott.
- (11) Az ülésre tanácskozási joggal meg kell hívni a Doktori Tanács illetékes tagját is (D. Sz. 14. § (6) bekezdés).

A Kémiai Doktori Bizottság állásfoglalása

7. §

- (1) A hivatalos bírálókról és a bírálóbizottság személyi összetételéről az eljárásra bocsáthatóság vizsgálata után akkor is állást kell foglalni, ha a bizottság alkalmatlannak tartja a kérelmezőt a doktori cím megszerzésére. A bizottság az előterjesztők véleménye alapján a hivatalos bírálók, a

bírálóbizottság elnöke, titkára és tagjai helyettesítésére tartalékokat (az opponensek esetében legalább kettőt) jelöl meg.

- (2) A Kémiai Doktori Bizottság állásfoglalásának azt a részét, amely a pályázó tudományos munkásságának értékeléséről, valamint a rövid értekezés alapján lefolytatható eljárásról szól (a D. Sz. 23. §-a (5) bekezdésnek megfelelően), szakmai indokolással kell ellátni. Nem kell indokolni a hivatalos bírálók és a bírálóbizottság személyi összetételére vonatkozó javaslatot.
- (3) Az osztály elnöke által kijelölt osztály-előterjesztő személyesen, szavazati jog nélkül, meghívottként részt vesz a bizottság azon ülésén, amelyen a jelölt doktori habitusát tárgyalják. Az osztály-előterjesztő a habitusvizsgáló előterjesztők és a bizottság összesített véleménye alapján előterjesztést készít az osztály számára.
- (4) A Kémiai Doktori Bizottság üléséről emlékeztetőt kell készíteni, amelynek kötelező tartalmi elemei: az ülés határozatképességének megállapítása, a határozathozatalhoz szükséges minimális szavazati szám, az előterjesztők személye, a szavazásra feltett kérdések, a szavazást megelőző vitában elhangzó érvek, a szavazás eredménye.
- (5) A Kémiai Doktori Bizottság üléséről az emlékeztetőt a bizottság titkára készíti el. A bizottság állásfoglalását részletes indokolásával együtt az emlékeztetőbe kell foglalni. A bizottság állásfoglalását – vagyis az ülésről szóló emlékeztetőből szerkesztett kivonatot – a bizottság elnöke, társelnöke és titkára írja alá, és a titkár az ülést követő 15 napon belül az előterjesztők írásos véleményével együtt feltölti a doktori eljárás internetes rendszerébe és megküldi az osztály elnökének.

Az osztály eljárása

(D. Sz. 34. §)

8. §

- (1) Az osztály a Kémiai Doktori Bizottság állásfoglalását – a beérkezésétől számított 60 napon belül – ülésen tárgyalja. Az ügy előterjesztésére az osztály elnöke – ésszerű határidő megjelölésével – az osztály szakma szerint illetékes egy tagját (a továbbiakban: osztály-előterjesztő) kéri fel. Szükség esetén MTA doktora címmel rendelkező külső szakértőt kér fel.
- (2) Az osztály-előterjesztő az írásba foglalt előterjesztését az osztály elnökének adja át. Az osztály-előterjesztő nyilatkozik arról, hogy a Doktori Bizottság két előterjesztője elvégezte-e az Ügyrend (6. § (2) bekezdés) szerint meghatározott értékelést.
- (3) Az osztály elnöke megvizsgálja az előterjesztést abból a szempontból, hogy tárgyalásra alkalmas-e.
 - a) Ha az osztály elnöke az előterjesztést tárgyalásra alkalmasnak tartja, felveszi a következő ülés napirendjére, és az osztálytitkárság szakreferense (osztálytitkár) közreműködésével gondoskodik róla, hogy az érdemi döntéshez szükséges teljes anyagot beleértve a kérelmet és a kérelmező által kitöltött kérdőívet, a publikációs és hivatkozási jegyzékét és az érdemi döntéshez szükséges valamennyi iratot elektronikusan vagy papíralapon, a kérelmező elektronikus úton benyújtott adataihoz való hozzáféréssel együtt az osztály valamennyi tagja az ülés előtt legalább 8 nappal megkapja.
 - b) Ha az osztály elnöke az előterjesztést nem tartja tárgyalásra alkalmasnak, az osztály-előterjesztőt véleménye kiegészítésére hívhatja fel – megjelölve az előterjesztés hiányosságát – továbbá a kérelem megítélésére egy további osztály-előterjesztőt is felkérhet azzal, hogy előterjesztését 30 napon belül készítse el. Az ügy tárgyalására akkor kerülhet sor, ha mindkét előterjesztést

benyújtották; ilyen esetben az osztály a Kémiai Doktori Bizottság állásfoglalását az előterjesztések beérkezésétől számított 30 napon belül tárgyalja.

- (4) Ha az ügyben két vagy több előterjesztés készült, azok csak együttesen tárgyalhatók.
- (5) Az osztály ülésére – tanácskozási joggal – a Kémiai Doktori Bizottság előterjesztőit meg lehet hívni.

(D. Sz. 13., 23. §)

9. §

- (1) Az osztály ülésén az osztály-előterjesztő nyilatkozik arról, hogy írásbeli előterjesztését fenntartja-e.
- (2) Az osztály-előterjesztő nyilatkozata után az osztály elnöke megnyitja a vitát. Az osztály-előterjesztő először az osztály tagjainak kérdéseire válaszol. Ezt követi a kérelmező tudományos munkásságáról szóló érdemi vélemény kifejtése. A doktori eljárásban az osztály ülése akkor határozatképes, ha az ülésen jelen van
 - a) az ügy összes előterjesztője, továbbá
 - b) az osztály szavazati joggal rendelkező tagjainak legalább a fele. A szavazásra jogosultak számából le kell vonni azokat a tagokat, akikkel szemben az eljárásban összeférhetetlenség (D. Sz. 21. §) áll fenn. A határozatképességet az Asz. 40. § (7) bekezdésével összhangban a D.Sz. 13. §. (4) b) alapján kell megállapítani.
- (3) Az előterjesztés tárgyalását követően az osztály elnöke titkos szavazást rendel el. A tudományos munkásság érdemi megítéléséről az osztály a D. Sz. 13. §-ának (4) bekezdése szerint szavazati joggal rendelkező tagjai titkos szavazással, „igen/nem” szavazatokkal döntenek. Az érvényes döntéshez a jelen lévő szavazásra jogosultak 50 százalékot meghaladó egynemű szavazata szükséges.
- (4) Az osztály a Kémiai Doktori Bizottság előzetes állásfoglalásának figyelembevételével dönt arról, hogy a konkrét esetben a kérelmező által már elért, általánosan elismert, kiemelkedő, nagy hatású tudományos teljesítmény (pl. életmű, tudományos alkotás) vagy a tudományokban általános témaművelési módja alapján a doktori eljárás lefolytatható-e rövid értekezés alapján. A rövid értekezéshez külön összefoglalót kell mellékelni. A rövid értekezés alapján lefolytatható eljárás engedélyezéséről „igen/nem” szavazatokkal kell dönten, tartózkodás nem lehetséges. Rövid értekezés alapján akkor folytatható le az eljárás, ha a jelen lévő szavazásra jogosultak 50 százalékot meghaladó többsége egynemű szavazatával mellette dönt.
- (5) Az állásfoglalást és érdemi indokait írásba kell foglalni. A szavazás után az állásfoglalás indokait az osztály elnöke szóban foglalja össze. Az állásfoglalás tartalmát és az indokolást – a megbeszélés során elhangzottak alapján – az osztálytitkárság szakreferense (osztálytitkár) foglalja írásba, és az osztály elnöke hagyja jóvá.
- (6) Ha a szavazásban részt vevő osztálytag a szavazással kialakított állásfoglalással nem ért egyet, vagy ha az előző bekezdésben említett elnöki összefoglalóban foglaltakat lényegesen másképpen tartja megalapozottnak, az ülést követően 8 napon belül írásban különvéleményt nyújthat be. A különvéleményt az osztály állásfoglalását tartalmazó irathoz kell csatolni.

A hivatalos bírálók és a bírálóbizottság kijelölése

(D. Sz. 17-18., 36. §)

10. §

- (1) A doktori bírálati eljárás a hivatalos bírálók és a bírálóbizottság felkérésével indul. A hivatalos bírálókat a Doktori Tanács (annak titkára), a bírálóbizottság tagjait a Doktori Tanács Titkárságának vezetője kéri fel, az összeférhetetlenség és elfogultság szabályainak (D. Sz. 21. §) figyelembevételével. A bírálóbizottság kijelölésével az osztály a doktori műben foglalt tudományos eredmények minősítésére vonatkozó szakmai döntési illetékességét a bírálóbizottságra ruházza át.
- (2) Indokolt esetben hivatalos bírálóként legfeljebb egy külföldi szakember is megbízható (D. Sz. 18. §).
- (3) Hivatalos bírálónak az osztály három szakembert (és két tartalékot) jelöl ki. Közülük legfeljebb egy lehet PhD-fokozattal rendelkező, amennyiben az érintett szakterületnek megfelelő akadémikus vagy MTA doktora címmel rendelkező személyekből a három kötelezően előírt bíráló nem állítható ki. Ha az osztálynak kikötései vannak arra vonatkozóan, hogy melyik hivatalos bíráló helyett melyik tartalékbíráló járhat el, határozatában erről kifejezetten rendelkeznie kell.
- (4) Az osztály-előterjesztő eltérhet a bizottság javaslatától. Ha mást javasol e feladat ellátására, javaslatát az osztály ülésén szóban köteles indokolni.
- (5) Az osztály a hivatalos bírálók személyéről, a bírálóbizottság személyi összetételéről nyílt szavazással, „igen/nem” szavazatokkal, egyszerű többséggel dönt. Döntését nem kell indokolnia.

11. §

- (1) Az osztály elnöke egyetlen iratba foglalva küldi meg a Doktori Tanács elnökének az osztály állásfoglalását, amely általában három, rövid értekezés benyújtása esetén négy részből áll:
 - a) javaslat a doktori habitusvizsgálat eredménye alapján a kérelmező tudományos munkásságának megítéléséről és a bírálati eljárás lefolytatásáról;
 - b) nyilatkozat arról, hogy a kérelmező tudományos teljesítménye van-e olyan kiemelkedő és nagy hatású, hogy a doktori eljárás rövid értekezés alapján is lefolytatható;
 - c) döntés a doktori mű formai alkalmasságáról (nyílt szavazás, igen-nem)
 - d) a bírálók és a bírálóbizottság tagjainak kijelölése.
 Csatolja az osztály-előterjesztő írásos előterjesztését. Megküldi továbbá az osztály Kémiai Doktori Bizottságának a kérelmező habitusvizsgálati eljárására vonatkozó jegyzőkönyvét a bizottság állásfoglalásával, a szavazás részletes eredményével, valamint csatolja a bizottsági ügyszakban eljár két előterjesztő írásos véleményét.
- (2) A Doktori Tanács elnöke tájékoztatja az osztály elnökét arról, hogy az eljárás engedélyezéséről és a vitára bocsátásról a Doktori Tanács milyen döntést hozott.

Eljárás a nyilvános vita után

(D. Sz. 44. §)

12. §

- (1) A nyilvános vita után – három napon belül – a bírálóbizottság elnöke a bírálóbizottság írásba foglalt és indoklással ellátott állásfoglalását az MTA Doktori Tanácsa Titkárságának nyújtja be, amely az állásfoglalást haladéktalanul továbbítja az osztálynak.
- (2) Az osztály megvizsgálja a bírálóbizottság állásfoglalását. Az osztályülésen előterjesztő a bírálóbizottság elnöke, akadályoztatása esetén a bizottság általa felkért tagja.
- (3) Az osztály a D. Sz. 13. § (2) bekezdés g) pontjának megfelelően a bírálóbizottság állásfoglalása alapján javaslatot tesz a Doktori Tanácsnak a doktori cím odaítélését illetően. Ha ügyrendi vagy tudományetikai kifogás merül fel, akkor az osztály titkos szavazással dönt, hogy ügyrendi kérdésben a Doktori Tanács Ügyrendi Bizottságához, tudományetikai kérdésben az MTA Tudományetikai

Bizottságához fordul-e. Erről szóló határozatát az osztály megküldi a Doktori Tanácsnak. A cím odaítélésére vonatkozó javaslat elutasításának indoka csak a 44. § (2) és (3) bekezdésben meghatározott (ügyrendi vagy tudományetikai) ok lehet, azaz az értekezés tudományos értékeiről, a cím odaítélésének szakmai kérdéseiről ebben a fázisban az osztály – a szabályzatoknak megfelelően – már nem foglalhat állást, ezért erről szavaznia sem szükséges.

13. §

- (1) Az eljárás során készült állásfoglalásokat a kérelmező a hatályos szabályzat előírásai szerint megtekintheti.
- (2) Az osztály doktori ügyeket július és augusztus hónapban nem tárgyal: az elintézési határidőt ennek megfelelően kell számítani.

II.

Az érdemi vizsgálat elvei

A kérelmező munkássága

(D. Sz. 1., 24. §)

14. §

- (1) A kérelmező munkássága formai és tartalmi ismertetőjegyek alapján ítéltethető meg.
- (2) A formai követelmények a kérelmezőnek a tudományos életben való részvételét, jelenlétét igazolják, rendszerint számszerűsíthető adatokkal.
- (3) A tartalmi követelmények a kérelmezőnek a felkészültségét és a tudományterületre gyakorolt hatását, munkássága hatékonyságát, a személyéhez egyértelműen köthető tudományos eredményeket igazolják, rendszerint tudománymérési adatokkal.

Az osztály doktori bizottságának létrehozása

(D. Sz. 14-15. §)

15. §

- (1) Az MTA Kémiai Tudományok Osztálya Kémiai Doktori Bizottságának létrehozása az ASz. és a hozzá tartozó Ügyrend által meghatározott szabályok szerint történik.

16. §

- (1) Az osztály formai és tartalmi követelményeit a Kémiai Tudományok Osztályának doktori minimumkövetelményei tartalmazzák, amelyeket a Doktori Tanács az elfogadást követően a Doktori Minimumkövetelmények Tárában rögzít.
- (2) Az osztály a doktori ügyekre irányadó eljárásrendjét az osztályügyrend 2. sz. mellékletében szabályozza és a Doktori Tanács elé terjeszti.

A Kémiai Tudományok Osztálya követelményrendszer a következő adatlapok kitöltését igényli (ld. Minimumkövetelmények Tára):

Kérelem

*Tudományos munkásság összefoglalása
Publikációs és tudományos közéleti adatlap.*

ZÁRADÉK

A Kémiai Tudományok Osztálya 2023. december 12-i ülésén tárgyalta és fogadta el jelen Ügyrendjét.

Az MTA Elnöksége az Ügyrendet 2024. február 27-i ülésén hagyta jóvá. A Doktori Ügyrend 2024. március 10-én lép hatályba, ezzel egyidejűleg hatályát veszti az Elnökség által 2019. június 25-én jóváhagyott Doktori Ügyrend.

A KÉMIAI TUDOMÁNYOK OSZTÁLYA ÁLTAL KEZELT DÍJAK

Díj neve	Leírás
Bruckner Győző-díj	- a Richter Gedeon Rt. felajánlása, alapítás éve: 1998 - odaítéléséről a Kuratórium dönt, az Osztály hagyja jóvá két fokozata van, fődíj és fiatal kutatói díj - a szerves kémia területén végzett, kiemelkedő tudományos munkásság elismerésére - átadás a Magyar Tudomány Ünnepe
MOL Tudományos Díj	- a MOL Zrt. felajánlása, alapítás éve: 1998 - a magyar olajbányászat és feldolgozás terén maradandót alkotó szakemberek tevékenységének elismerésére - az alapító szándékát figyelembe véve, a díj a Földtudományok Osztálya és a Kémiai Tudományok Osztályának közös díja - átadás a Magyar Tudomány Ünnepe
Oláh György -díj	- Oláh György, az MTA külső tagjának felajánlása, alapítás éve: 2014 - odaítéléséről a Kuratórium dönt, az Osztály hagyja jóvá - szerves kémia területén működő 45 éves vagy annál fiatalabb kutatók támogatása, eredményeik elismerése - átadás a Magyar Tudomány Ünnepe
Polányi Mihály-díj	- a Tungsram Rt. felajánlása, alapítás éve: 1991 - odaítéléséről a Kuratórium dönt, az Osztály hagyja jóvá - két fokozata van, fődíj és fiatal kutatói díj - a fizikai kémia területén az előző 5–10 éves időszakban elért nemzetközi jelentőségű magyar tudományos eredmény elismerésére
Pungor Ernő-díj	- az MTA és Pungor Ernő örökösei által közösen alapított díj, alapítás éve: 2008 - odaítéléséről a Kuratórium dönt, az Osztály hagyja jóvá - kémiai tudományos kutatások terén kimagasló érdemeket szerzett 45 év alatti kutatóknak, szakembereknek - átadás a Magyar Tudomány Ünnepe
Varga József-díj	- alapítás éve: 1991 - a NITROIL Vegyipari Termelő-Fejlesztő Közös Vállalat, a Magyar Szénhidrogénipari Kutató-Fejlesztő Intézet, a Budapesti Műszaki Egyetem, a Veszprémi Egyetem és a Magyar Kémikusok Egyesületének felajánlása, alapítás éve: 1991 - a magyar műszaki kémiai kutatás, fejlesztés és oktatás terén elért kiemelkedő eredményekért adományozott díj - fokozatai: Varga József Érem, Varga József Díj, Műszaki Alkotói Díj, Egyetemi Díj(ak)

	• a Kuratórium évente határozza meg, hogy milyen típusú – az alapítványi céloknak megfelelő – elismerések adományozhatók, a Tudományos Tanács dönt, az Osztály hagyja jóvá • átadására évente egy alkalommal kerül sor
Zemplén Géza-díj	• alapítók: Ipari Minisztérium, OMFB, BME, Magyar Gyógyszeripari Egyesülés, Magyar Kémikusok Egyesülete, alapítás éve: 1983 • újraalapítva 2012-ben, új kötelezettség vállalók: EGIS Gyógyszergyár Nyrt, Magyar Kémikusok Egyesülete, a Richter Gedeon Nyrt, Sanofi ZRt és a Servier Zrt • kimagasló hazai szintetikus szerves kémiai kutatások elismerésére • két fokozata van: fődíj és ifjúsági díj • a KTO Szerves és Biomolekuláris Tudományos Bizottság dönt, az Osztály hagyja jóvá • átadására évente egy alkalommal kerül sor